

O16 Odporúčania pre národné authority na Slovensku

Číslo projektu:

2015-1-SK01-KA202-008951

Názov projektu:

Slovak Austrian German Alliance for Vocational Education and Training

Skratka projektu:

SAGA for VET

Začiatok projektu:

01.09.2015

Koniec projektu:

01.09.2017

Partneri projektu:

Newport Group, a.s., Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Slovenská technická univerzita v Bratislave, Slovak Business Agency, Berufsförderungsinstitut Oberösterreich, Europäisches Bildungswerk für Beruf und Gesellschaft

Výzvy a odporúčania

Ak hovoríme o duálnych vzdelávacích systémoch v Európe, diskusia sa prevažne týka systému školstva a nepokračuje v prepájaní na trh práce. Práve duálne prvky v rekvalifikačných programoch v SRN alebo v Rakúsku nám môžu byť príkladom ako flexibilnejšie zabezpečiť kvalifikovanú pracovnú silu pre pracovný trh a zároveň môžu byť jasnou odpoveďou na pretrvávajúce výzvy v situácii s dlhodobou nezamestnanosťou. Na Slovensku je potrebné vzdať sa tradičných pohľadov na to, že s dlhodobou nezamestnanosťou nie je možné pracovať, a je potrebné využiť osvedčené postupy zo zahraničia. S tým sú spojené problémy regulácie, financovania aj nejasných kompetencií. Dovolili sme si zhrnúť naše odporúčania nižšie.

Odporúčanie č. 1

Ďalšia propagácia a zatriktívnenie duálneho vzdelávania v oblasti rekvalifikácií

Práve pre skupinu dlhodobou nezamestnaných, ktorých je v súčasnosti na trhu práce viac ako 150.000, je potrebné predstaviť vysvetlenia, že existujú programy s vysokým podielom praxe, ktoré ich môžu vyvieť z kruhu dlhodobej nezamestnanosti. K tomu je potrebné prispôbiť aj ostatné nástroje, ktoré má k dispozícii rezort práce, sociálnych vecí a rodiny.

Odporúčanie č. 2

Nástroje na riešenie situácie dlhodobou nezamestnaných

Nakoľko ide o skupinu uchádzačov o zamestnanie (UoZ), ktorí stratili pracovné návyky, je potrebné trpezlivo pristupovať k ich aktivizácii pre trh práce. Potenciál pre potreby trhu práce na Slovensku predstavuje pracovná sila v počte približne 150.000 UoZ. V záujme zabezpečenia úspechu použitých nástrojov na ich aktivizáciu, je potrebné riešiť sprievodné javy, ktoré dlhodobú nezamestnanosť udržiavajú:

- Oddĺženie UoZ, ktorí prejdú rekvalifikáciou a zamestnajú sa.
- Podpora a systematické práca pri ich začleňovaní do pracovného života, napr. formou koučingu.
- Proces rekvalifikácie musí byť z dôvodu straty pracovných návykov dlhší.

Odporúčanie č. 3

Posilnené kompetencie ÚPSVaR

Na Slovensku prevláda v oblasti celoživotného vzdelávania (CŽV) kompetenčná dezorganizácia, nakoľko MŠVVaŠ vydáva niektoré akreditácie v oblasti CŽV, ale nemá k dispozícii nástroje na účinnú kontrolu v praxi. Ani ÚPSVaR, ktoré väčšinou rekvalifikácie financuje, nemá kontrolné mechanizmy na boj s podvodmi a na kontrolu kvality. V tomto ohľade je potrebné nielen posilniť personálne kapacity, ale aj jasne definovať a zaviesť kontrolné mechanizmy prebiehajúcich rekvalifikácií. Menovite je potrebné napr. kontrolovať materiálno-technologické vybavenie.

Odporúčanie č. 4

Financovanie rekvalifikácií

Považujeme za dôležité prehodnotiť systém financovania rekvalifikácií daný normou N3/2007, z ktorej vychádzajú najznámejšie precedensy vnímania financovania rekvalifikácií. V norme sú mylne nastavené finančne limity pri technickom vzdelávaní, ktoré neberú do úvahy materiálno-technologické zabezpečenie (MTZ) pre kvalitné technicky zamerané kurzy. Tak sa dostávame do situácie, kedy niektoré netechnické typy vzdelávania s nižším nárokom na MTZ majú hodinové sadzby vyššie ako technické.

Odporúčanie č. 5

Zabezpečenie skúsených školiteľov z praxe

Z pohľadu kvality vzdelávacieho procesu je dôležité zabezpečiť skúsených školiteľov z praxe s dôrazom na kvalitu ich pedagogických zručností.

Odporúčanie č. 6

Motivácia UoZ: štipendium pre rekvalifikantov z radov dlhodobo nezamestnaných

Optimalizácia záujmu učiacich sa môže byť dosiahnutá aj prostredníctvom zabezpečenia komplexných služieb poradenstva vo vzdelávaní a financovania. Navrhujeme zaviesť motivačné štipendium, ktoré by podnietilo UoZ navštevovať dlhodobejšie kurzy. Tým by sa vyriešil problém, ktorý je častým javom pri dlhšie trvajúcim vzdelávaní, kedy sa viacerí UoZ stávajú práceneschopnými.

Odporúčanie č. 7

Pravidelná kontrola stupňa kompetencií počas trvania duálnej prípravy

Je dôležité zabezpečiť, aby vzdelávacie inštitúcie a podniky nevyužívali rekvalifikantov tak, že im pridelia činnosti, ktoré nie sú v súlade s plánovaným vzdelávaním pre odbornú kvalifikáciu. Rekvalifikanti potrebujú byť sústredení na to, aby získavali všetky zručnosti naplánované vo svojom programe a nemalo by sa od nich vyžadovať, aby vykonávali nekvalifikačné činnosti.

Odporúčanie č. 8

Vplyv a dopad pôsobenia firiem na obsah školského vyučovania

Dôležitá je aj priebežná aktualizácia obsahu a osnov celoživotného vzdelávania a prípravy a ich prispôbovanie potrebám trhu a hospodárstva.

Odporúčanie č. 9

Podpora dlhšie trvajúcich kurzov technického zamerania s obsahom behaviorálnych prvkov

U našich západných susedov je bežným javom, že rekvalifikačné kurzy trvajú jeden, resp. dva roky. UoZ sú motivovaní navštevovať kurzy prostredníctvom vyplácania štipendií, čím sa aktivizujú aj skupiny UoZ z radov dlhodobo nezamestnaných. Práca v takte, práca na čas, pracovné tempo, dodržiavanie pracovného času, BOZP a práca podľa pokynov sú neoddeliteľnou súčasťou takýchto odborných technických kurzov.

Odporúčanie č. 10

Duálne inkubátory

Jedným z našich odporúčaní je aj zavádzanie povinných duálnych inkubátorov, v ktorých by sa dlhodobo nezamestnaní učili práci v takte, práci na čas, pracovnému tempu, dodržiavaniu pracovného času, BOZP a práci podľa pokynov. V rámci duálneho inkubátora by prebiehala aj orientácia na povolanie a zároveň by si nezamestnaní volili profesiu v hospodárstve, pre výkon ktorej majú najväčšie predpoklady.

Za obsah tohto intelektuálneho výstupu nesú výhradnú zodpovednosť partneri projektu SAGA for VET. Texty vyjadrujú len názory autorov a v žiadnom prípade ich nemožno považovať za názory Európskej komisie. Komisia nenesie žiadnu zodpovednosť za použitie informácií uvedených v tomto texte.